

Poziția asupra unor chestiuni vitale privind impozitarea, exportul, importul și producerile vamale a fost prezentată oficial Ministerului Economiei, în numele comunității de afaceri din RM

Foto: IDIS "Viitorul"

Liderii celor mai reprezentative asociații de business au prezentat miercuri, 9 decembrie 2009, Declarația comunității de afaceri a Republicii Moldova privind impozitarea, exportul, importul și producerile vamale, Ministrului Economiei, Viceprim-ministrului, Dl. Valeriu Lazăr, la o întâlnire de lucru. Evenimentul a fost facilitat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”, în cadrul activităților Agenției Naționale de Business. Documentul de poziție dezbătut miercuri reprezintă rezultatul a trei luni de consultări cu asociațiile de business.

La reuniune au participat circa 30 de reprezentanți ai asociațiilor de business, care au formulat o serie lungă de probleme și soluții concrete propuse de business în vederea îmbunătățirii sistemului național de impozitare, importuri-exporturi, vămuire. Asociațiile de business s-au arătat interesate să poarte un dialog instituționalizat eficient și deschis pe aceste probleme, și

altele, care preocupă Guvernul Republicii Moldova, cum ar fi: relansarea procesului de simplificare a cadrului de reglementare a businessului „Ghilotina-2”, creșterea eficienței sistemului fiscal, protejarea businessului privat împotriva intervențiilor neavenite din partea statului, în baza așa-zisei „prezumții a vinovăției”, practicile anevoioase de recuperare a taxei pe valoarea adăugată (TVA), cerința de plată în avans a accizelor ș.a.

În declarația lor, liderii Asociațiilor de business din RM au propus Guvernului RM mai multe soluții și măsuri urgente cu scopul de a optimiza actualul sistem de impozitare, pronunțându-se de asemenea pentru simplificarea maximă a raportării fiscale, asigurând condiții adecvate pentru încurajarea operațiunilor de export-import. Printre măsurile imediate pe care ar urma să le întreprindă Guvernul RM, au fost menționate:

- Abrogarea prevederilor normative care permit aplicarea sancțiunilor agenților economici chiar și în lipsa daunei cauzate bugetului de stat și fondurilor bugetare.
- Introducerea ratei unice a impozitului pe venit pentru persoanele fizice, majorând venitul neimpozabil până la nivelul minimului de existență.
- Modificarea legislației în scopul aplicării sancțiunilor pentru neachitarea impozitelor sociale și de pensii din momentul achitării salariului, și nu a calculării acestuia.

continuare în pag. 2

Știri pe scurt

Întruniți la inițiativa mediului de afaceri, mai mulți reprezentanți ai asociațiilor de business din Republica Moldova, comunitatea de experți și centre de consultanță în afaceri, s-au întrunit în cea de a doua ședință, unde au fost dezbătută lista de inițiative regulatorii în domeniul accesului la finanțare.

Această ședință a avut loc vineri, 18 decembrie 2009, în cadrul Agenției Naționale de Business, care reprezintă o platformă comună a circa 27 asociații de business, întrunind peste 55% din toate asociațiile existente în Republica Moldova. Asociațiile de Business care au sprijinit lansarea acestui proces analizează problemele mediului de afaceri și formulează soluții și politici pentru a le putea rezolva.

Mai multe informații despre Agenda de Business puteți găsi la: www.business.viitorul.org

Continuare din pagina 1

- Anularea barierelor administrative, care creează premise pentru concurență neloială la importul mărfurilor.
- Schimbarea modului de administrare a achitării și rambursării accizelor pentru producția destinată exportului, fie prin eliberarea „în credit” a timbrelor de accize pentru producția destinată exportului, fie prin returnarea necondiționată a banilor la momentul prezentării documentelor ce confirmă efectuarea exportului.
- Anularea TVA la importul echipamentului și utilajului de producere.

DI **Valeriu Lazăr**, Viceprim-ministru, Ministrul Economiei, o dată cu transmiterea oficială a Declarației comunității de afaceri, a afirmat: „Când am auzit pentru prima dată de Agenda Națională de Business am spus: «Dă Doamne, dar nu cred» Acum văd că reprezentați business-uri care sunt în conflict și asta mă face să cred că soluțiile pe care le expuneți aici sunt unele echilibrate, de compromis. Voință este, dorință este, trebuie să lucrăm împreună, deoarece soluțiile practice pot fi găsite doar de acei care cunosc problemele îndeaproape. Noi avem nevoie de această experiență și competență”.

Liderii asociațiilor de business, prezenți la eveniment, s-au pronunțat pe marginea problemelor de impozitare, dar și dificultățile cu care se confruntă la import-export:

„Esența poziției noastre pe problema impozitării constă nu atât în micșorarea presiunii fiscale asupra agenților economici, cât în facilitarea administrării fiscale. De asemenea notăm, că din lipsa unui sistem informațional unic ale organelor de stat (Inspectoratul Fiscal, Vamal, Muncii etc.), agenții economici sunt nevoiți să își dubleze eforturile administrative la raportare. Față de agenții economici este aplicată în continuare prezumția vinovăției. Noi am dori să fim pe picior de egalitate cu statul pe segmentul impozitării. Sancțiunile trebuie aplicate în cazul vinei demonstrate, nu a eventualei vine. Sistemul actual de impozitare este construit în așa mod, încât agenții economici creditează statul. Ne-am dori ca impozitele să fie achitate post-factum, adică după ce business-ul câștigă bani.”

(**Tatiana Grinic**, Asociația Contabililor și Auditorilor Profesioniști din Republica Moldova).

„Acest document este un început esențial pentru relația noastră cu statul. Sper foarte mult ca Guvernul să găsească timp și voință să-l examineze și să-l trateze cu atenție și minuțiozitate. În primul rând – este nevoie de a liberaliza relațiile de muncă, deoarece sistemul existent în RM e atât de închis, cu atâtea bariere și blocaje artificiale, încât angajatorii sunt plasați poziții inegale din start în raport cu angajații. Noi trebuie să reformăm radical legislația actuală în domeniul muncii și sistemul de administrare a ei, deoarece este greu de imaginat că

ar putea exista un organ mai corupt și mai haotic decât actuala Inspecție a Muncii. Ne dorim ca Guvernul să se ocupe în mod serios și de optimizarea impozitelor sociale. Noi propunem, de exemplu, ca fiecare angajator să își asume niște obligațiuni sociale în plus, fiind răsplătit de către stat cu niște facilități fiscale. Astfel, în 2010 angajatorul se obligă să mărească fondul salarial, ceea ce va permite lărgirea bazei de impozitare, iar în 2011 el este scutit, într-o anumită proporție, de impozite la fondul social.”

(**Igor Crapivca**, Clubul Republican al Oamenilor de Afaceri “TIMPUL”).

„Referitor la impozitare, vreau să atenționez că scopul de acordare a scutirilor de plată a TVA este extinderea serviciilor și produselor. În ce măsură este atins acest scop, prin modul de acordare a scutirilor? Se rupe lanțul de transmitere a TVA de la un sector la altul. Reiese că trebuie să îți micșorezi vânzările oficiale, ca să fii scutit de TVA. Asta afectează și mărimea salariilor. Rezultă că nu sunt condiții egale pentru toți.”

(**Tudor Chiriac**, Federația Națională a Fermierilor din Moldova).

„Problema de bază a Republicii Moldova este scoaterea la suprafață a economiei tenebre. Nu putem face asta doar prin măsuri restrictive, ori de penalizare. Este nevoie de creat un sistem mult mai atractiv de salarizare a angajaților. Majorarea salariilor trebuie privită ca ceva atractiv, pentru care angajatorul primește anumite facilități sau e scutit parțial de la plata anumitor impozite. Astfel ar crește în mod obiectiv baza impozabilă și încasările la bugetul asigurărilor sociale.”

(**Alexandra Can**, SA Artima).

Subiectele abordate au confirmat existența unei agende reale de probleme, care-și așteaptă rezolvarea, dar și disponibilitatea autorităților centrale de a asculta și de a auzi opiniile businessului din RM. La finalul reuniunii, liderii asociațiilor de business au cerut Ministrului Lazăr să rămână deschis și atent dialogului cu mediul de afaceri, tratând cu echidistanță și atenție observațiile mediului de afaceri. La rândul lor, liderii asociațiilor de business s-au angajat să continue practica formulării de soluții la problemele comune cu care se ciocnesc în prezent, folosindu-se de oportunitățile promise de noul Guvern al RM. Următoarea temă pentru consultări a fost propusă - accesul la finanțare pentru businessul privat în RM.

Agenda Națională de Business este susținută de către Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova, Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova, precum și alte asociații neafiliate. În Republica Moldova, procesul de consolidare și promovare a fost facilitat de Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”, cu sprijinul CIPE (Centrul Internațional pentru Antreprenoriatul Privat, SUA).

Când vom avea credite ieftine?

Antreprenorii moldoveni au fost tot timpul afectați de problema creditelor scumpe, iar în unele perioade ea a fost ridicată și la nivel de stat. Din declarațiile participanților la procesul de creditare rezultă, că situația creată nu este favorabilă nimănui, inclusiv băncilor, reprezentanții cărora se arată nemulțumiți de necesitatea impunerii unei rate înalte a dobânzii la credite. Într-un număr trecut a Monitorului de Business, Alexandru Sawva, director al Centrului de consultanță și instruire al Asociației Băncilor din Moldova se referea la problema respectivă în felul următor: „Nu știu de ce există o părere că rata înaltă de creditare este un scop al băncilor. De exemplu, cu cât este mai mare rata, cu atât este mai mare profitul. Din contra, rata de creditare înaltă este o problemă majoră pentru bănci, deoarece 25 ori 30% la creditare implică niște riscuri foarte mari. Cât de credibil trebuie să fii ca întreprinzător pentru a convinge o bancă despre faptul că vei avea niște venituri superioare creditului?!”

Datele statistice confirmă starea de lucruri dificilă din sistemul bancar. În luna octombrie portofoliul de creditare a băncilor moldovenești s-a redus cu aproape 460 mln lei sau cu 2,1%. La 12 bănci din cele 15 portofoliile de creditare au fost în scădere. Într-un an portofoliile de creditare s-au redus cu peste 3 mld lei sau cu aproximativ 12,5%. Pentru a reduce pierderile rezultate din starea de fapt creată băncile noastre recurg la reducerea dobânzii la depozite și creșterea ei în cazul creditelor. Astfel, dacă în septembrie rata medie a dobânzii la creditele în lei era de 19,04%, în octombrie a ajuns la 19,63%. Pe de altă parte rata dobânzii la depozite s-a redus în aceeași perioadă de la 10,77% la 10,66%.

Referitor la întrebările redade mai sus am discutat cu Sorin Hadârcă, expertul financiar independent:

Cum s-a ajuns la situația actuală din domeniul creditării?

În situația descrisă faceți o asumare și anume faptul că băncile străine au acceptat, contrar așteptărilor, regulile de joc formate pe piața autohtonă. Nu cred că această descriere este exactă. Inițial, intrarea unor bănci străine pe piață a fost caracterizată de înțelegerea concurenței pe o serie de segmente noi – credite de consum și credite ipotecare. În orice caz, către luna septembrie 2008, contractarea unui împrumut era o chestiune relativ simplă indiferent dacă banca era filiala unei reprezentanțe străine.

Criza economică a pus mari semne de întrebare față de calitatea împrumuturilor acordate.

Ar putea spera antreprenorii moldoveni la condiții de creditare mai lejere?

Pentru ca condițiile de creditare să devină mai lejere, ar urma ca băncile să perceapă niște semnale convingătoare de reluare a creșterii

economice. Este corect că ne confruntăm cu un cerc vicios – băncile vor relua creditarea sectorului real al economiei odată cu recuperarea ritmurilor de creștere economică, însă ritmurile de creștere nu pot fi recuperate atâta timp cât ratele la credite sunt excesiv de înalte.

În prezent economia Moldovei activează în condițiile unei deflații. Dacă ratele nominale ale dobânzii au rămas la nivelul anterior crizei – circa 20-25%, apoi cele reale s-au dublat. Această situație nu poate rămâne neschimbată. La moment băncile comerciale preferă să facă plasamente sigure cu o dobândă minimală la Banca Națională, în loc să-și asume riscurile creditării. Consecința acestui fapt este că băncile comerciale produc pierderi pentru acționarii proprii.

Cum s-ar putea ajunge la aceasta? Cum ar putea guvernul și BNM să contribuie la acest lucru?

Așteptăm ca Guvernul să orchestreze un imbold pentru relansarea economică. Modul natural de a face acest lucru este prin efectuarea investițiilor în infrastructură. Însă, în condițiile precare în care se află finanțele publice este mai simplu de zis decât de făcut. De aici și dorința guvernanților de a antrena în acest proces partenerii externi de dezvoltare.

La rândul său, Banca Națională ar trebui să se întrebe de ce coborârea ratelor de referință a dobânzilor nu s-a soldat cu un impact palpabil asupra ratelor creditării. Abia recent acest lucru se încearcă a se realiza prin vărsarea unor lichidități suplimentare pe piața monetară ca rezultat al procurărilor de valută. Pentru a fi corecți trebuie să admitem că politica monetară expansivă a fost promovată și mai înainte – prin diminuarea ratelor dobânzii și a ratelor rezervelor obligatorii, însă cu pași mult prea timizi.

Care sunt cauzele decalajului tot mai mare dintre ratele dobânzilor la depozite și credite?

Ratele dobânzii la depozite au urmat exact același trend ca și ratele de referință ale Băncii Naționale. Adică, au scăzut. Ratele la credite au întârziat, de fapt au rămas la același nivel, din motivele expuse anterior – lipsa unor proiecte creditare sigure.

S-ar putea spune că există o înțelegere de cartel între băncile moldovenești, care își mențin cota de clienți și nimeni nu atentează la clienții altcuiva, iar totodată se mențin ratele la un nivel care îi satisface pe toți jucătorii?

Nu cred în existența unui cartel bancar din cauza că în condițiile prezenței pe piață a 15 bănci comerciale, acesta ar fi imposibil de administrat. Nivelul concurenței pe piață se apreciază prin indicii de concentrare, a cărui valori sub 10% reprezintă concurența desăvârșită, iar peste 18% - concurență imperfectă. În Republica Moldova acest indice este de cca. 12%.

Sursa: Economist

Acest material apare în cadrul programului „Consolidarea mediului privat de afaceri în RM” prin Agenda Națională de Business, cu sprijinul CIPE (SUA). Acest material reflectă doar opiniile autorilor săi.

www.cipe.org

Centrul Internațional pentru Inițiativă Privată
1155 15th Street, NW Suite 700, Washington,
D.C. 20005, USA

www.viitorul.org

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiativă Sociale (IDIS) „Viitorul”
Str. Iacob Hâncu 10/1, Chișinău MD-2005 Republica Moldova
tel. +373 22 22 18 44 fax. +373 22 24 57 14
office@viitorul.org